YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

8 päivänä kesäkuuta 2006 *

Asiassa C-517/04,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka College van Beroep voor het bedrijfsleven (Alankomaat) on esittänyt 15.12.2004 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 20.12.2004, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Visserijbedrijf D. J. Koornstra & Zn. vof

vastaan

Productschap Vis,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja C. W. A. Timmermans sekä tuomarit J. Makarczyk, R. Silva de Lapuerta (esittelevä tuomari), P. Kūris ja J. Klučka,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

julkisasiamies: C. Stix-Hackl,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies L. Hewlett,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 19.1.2006 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Visserijbedrijf D. J. Koornstra & Zn. vof, edustajanaan advocaat E. J. Rotshuizen,

– Productschap Vis, edustajanaan advocaat P. C. H. van Schooten,

– Alankomaiden hallitus, asiamiehinään H. G. Sevenster, C. A. H. M. ten Dam ja C. M. Wissels,

– Kreikan hallitus, asiamiehinään G. Kanellopoulos ja M. Tassopoulou,

– Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään M. van Beek ja F. Clotuche-Duvieusart,

kuultuaan julkisasiamiehen 7.3.2006 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee EY 25 ja EY 90 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Visserijbedrijf D. J. Koornstra & Zn. vof (jäljempänä Koornstra) ja Productschap Vis ja joka koskee maksua, jonka viimeksi mainittu on kantanut Koornstralta katkarapujen kuljettamisesta Tanskaan markkinointivuotena 2000.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

3 Productschap Vis on alankomaalainen julkisoikeudellinen toimialajärjestö, joka palvelee sellaisia yrityksiä, jotka harjoittavat kalastusta, käsittelevät ja tarvittaessa jalostavat kaloja ihmisten tai eläinten ravinnoksi ja myyvät ihmisten ravintona käytettävää kalaa tai kalatuotteita jalostettuina tai jalostamattomina.

4 Verordening financiering garnalenzeven en garnalenkrakers visafslagen 2000 -nimisen asetuksen (asetus katkarapusihtien ja katkaravun kuorintalaitteiden

rahoittamisesta kalahuutokaupoissa vuonna 2000, jäljempänä asetus) 2 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

"Alankomaalaisella kalastusaluksella katkarapuja toimittavan yrityksen on maksettava tämän asetuksen voimaantuloa seuraavasta ensimmäisestä maanantaista alkaen toimittamistaan ja ihmisravinnoksi myydyistä katkaravuista Productschapille maksu, jonka suuruus on 0,01 Alankomaiden guldenia kilogrammalta."

5 Saman asetuksen 3 §:n 1 momentissa todetaan, että maksun tuotolla Productschap Vis rahoittaa katkarapusihtien ja katkaravun kuorintalaitteiden hankinnan, asentamisen ja ylläpidon.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

6 Koornstra on yritys, joka toimittaa katkarapuja Elizabeth-nimisellä kalastusaluksella. Markkinointivuotena 2000 Koornstra toimitti 1.8.2002 antamansa ilmoituksen mukaan 52 984 kilogrammaa katkarapuja, joista 28 774 kilogrammaa myytiin huutokaupassa Alankomaissa ja 24 210 kilogrammaa toimitettiin suoraan myytäväksi Tanskassa.

7 Productschap Vis määräsi 19.9.2002 tekemässään päätöksessä asetuksen 2 §:n 1 momentin perusteella Koornstralle 109,86 euron suuruisen maksun kyseisistä 24 210 kilogrammasta katkarapuja.

8 Koornstra teki 25.10.2002 päivätyssä kirjeessään tätä päätöstä koskevan oikaisuvaatimuksen.

9 Productschap Vis hylkäsi Koornstran oikaisuvaatimuksen 19.3.2003 tekemällään päätöksellä (jäljempänä riidanalainen päätös).

10 Koornstra valitti riidanalaisesta päätöksestä College van Beroep voor het bedrijfsleveniin 25.4.2003 päivätyllä kirjelmällä. Koska mainittu tuomioistuin ei ollut varma siitä, oliko asetuksen 2 §:n 1 momentissa säädetty maksu (jäljempänä riidanalainen maksu) yhteensopiva yhteisön oikeuden kanssa, se päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1 Onko riidanalaisen maksun kaltainen maksu, joka jäsenvaltiossa toimivan yrityksen on maksettava siitä, että se toimittaa tässä jäsenvaltiossa rekisteröidyllä kalastusaluksella katkarapuja, ja joka käytetään katkarapusihtien ja katkaravun kuorintalaitteiden rahoittamiseen tässä jäsenvaltiossa, yhteensopiva yhteisön oikeuden kanssa ja erityisesti EY 25 ja EY 90 artiklan kanssa, jos maksu on maksettava myös yrityksen muualle yhteisöön toimittamista katkaravuista?

2 Onko edeltävään kysymykseen annettavan vastauksen kannalta merkitystä sillä,

a missä katkaravut on pyydetty

b onko katkaravut sen jälkeen, kun ne on toimitettu muualle yhteisöön, kuljetettu jäsenvaltioon, jossa kalastusalus on rekisteröity

c onko silloin, kun katkaravut on toimitettu muualle yhteisöön, myös siellä maksettu katkarapujen siivilöinnistä ja kuorinnasta?"

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

11 Kansallinen tuomioistuin pyrkii esittämillään kysymyksillä, joita on asianmukaista tarkastella yhdessä, selvittämään, voidaanko pääasiassa kyseessä olevan kaltaista maksua pitää EY 25 artiklassa tarkoitettuna tulleja vaikutukseltaan vastaavana maksuna tai EY 90 artiklassa kiellettynä syrjivänä sisäisenä maksuna.

12 Aluksi on syytä muistuttaa, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan vaikutukseltaan vastaavia maksuja koskevia määräyksiä ja syrjiviä sisäisiä maksuja koskevia määräyksiä ei sovelleta päällekkäin, joten sama maksu ei voi perustamissopimuksen järjestelmässä kuulua samanaikaisesti molempien käsitteiden alaan (asia C-347/95, UCAL, tuomio 17.9.1997, Kok. 1997, s. I-4911, 17 kohta; asia C-355/00, Freskot, tuomio 22.5.2003, Kok. 2003, s. I-5263, 39 kohta ja yhdistetyt asiat C-34/01–C-38/01, Enirisorse, tuomio 27.11.2003, s. I-14243, 59 kohta).

13 Ensimmäiseksi on näin ollen tutkittava, voidaanko riidanalaista maksua pitää EY 23 ja EY 25 artiklassa tarkoitettuna vientitulleja vaikutukseltaan vastaavana maksuna. Jos näin ei ole, on toiseksi selvitettävä, onko kyseinen maksu EY 90 artiklassa kielletty syrjivä sisäinen maksu.

14 Käsiteltävänä olevassa asiassa voidaan katsoa selvitetyksi, ettei riidanalaista maksua kanneta sillä perusteella, että tavarat ylittävät asianomaisen jäsenvaltion rajan, vaan se kohdistuu järjestelmällisesti ja yhdenmukaisesti alankomaalaisella kalastusaluksella kuljetettaviin katkarapuihin riippumatta siitä, onko ne tarkoitettu kotimaan markkinoille vai vientiin, ja että Productschap Vis rahoittaa kyseisen maksun tuotolla katkarapusihtien ja katkaravun kuorintalaitteiden hankinnan, asentamisen ja ylläpidon.

15 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tavaroille yksipuolisesti asetettu vähäinenkin vero tai maksu, jonka perusteena on valtion rajan ylittäminen, on EY 23 ja EY 25 artiklassa tarkoitettu vaikutukseltaan vastaava vero tai maksu, jos se ei ole varsinainen tulli; asia on näin riippumatta veron tai maksun nimikkeestä ja kantamistavasta ja siitä, ettei mainittua veroa tai maksua kanneta valtion eduksi (em. asia UCAL, tuomion 18 kohta; asia C-72/03, Carbonati Apuani, tuomio 9.9.2004, Kok. 2004, s. I-8027, 20 kohta ja asia C-293/02, Jersey Produce Marketing Organisation, tuomio 8.11.2005, Kok. 2005, s. I-9543, 55 kohta).

16 Tällainen vero tai maksu ei kuitenkaan ole tullia vaikutukseltaan vastaava maksu vaan EY 90 artiklassa tarkoitettu sisäinen maksu, jos se on osa sellaista yleistä sisäisiä maksuja koskevaa järjestelmää, joka kattaa järjestelmällisesti tietyntyyppiset tuotteet sellaisten objektiivisten perusteiden mukaisesti, joita sovellettaessa tuotteiden alkuperällä tai päämäärällä ei ole merkitystä (asia C-234/99, Nygård, tuomio 23.4.2002, s. I-3657, 19 kohta ja em. asia Carbonati Apuani, tuomion 17 kohta).

17 Tällaisessa asiayhteydessä yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee myös, että kotimaisia tuotteita, jotka jalostetaan kotimaan markkinoilla tai joita pidetään siellä kaupan, sekä sellaisenaan vietyjä kotimaisia tuotteita samojen kriteerien perusteella rasittavan maksun oikeudellinen määrittely saattaa edellyttää, että otetaan huomioon se, mihin maksusta saatavat tulot on osoitettu (em. asia Nygård, tuomion 21 kohta).

18 Näin ollen on todettava, että silloin kun tällaisesta maksusta saatavat tulot on tarkoitettu käytettäväksi sellaisen toiminnan rahoittamiseen, josta on hyötyä nimenomaan niille verotetuille kotimaisille tuotteille, jotka jalostetaan kotimaan markkinoilla tai joita pidetään siellä kaupan, voidaan samojenkin perusteiden mukaisesti kannettu vero tai maksu katsoa syrjiväksi sen vuoksi, että kotimaan markkinoilla jalostettujen tai siellä kaupan pidettyjen kotimaisten tuotteiden verorasitus neutralisoituu niiden etujen vuoksi, joita verolla tai maksulla rahoitetaan, kun taas sellaisenaan vietyihin tuotteisiin kohdistuva verorasitus on täysimääräinen (em. asia Nygård, tuomion 22 kohta).

19 Tältä osin on huomautettava, että jos edut, jotka saadaan sellaisen veron tai maksun tuoton kohdentamisesta, joka kuuluu sisäisten maksujen yleiseen järjestelmään ja joka koskee systemaattisesti kaikkia kotimaan markkinoilla jalostettuja tai siellä kaupan pidettyjä kotimaisia tuotteita sekä sellaisenaan vietyjä tuotteita, korvaavat täysimääräisesti kotimaan markkinoilla jalostetun tai siellä kaupan pidetyn kotimaisen tuotteen markkinoille saattamisesta aiheutuvan rasituksen, tällainen maksu on EY 23 ja EY 25 artiklassa kielletty tullia vaikutukseltaan vastaava maksu. Tällainen maksu on sitä vastoin EY 90 artiklassa määrätyn syrjintäkiellon vastainen, jos veron tai maksun tuoton kohdentamisen perusteella niille verotetuille kotimaisille tuotteille koituva etu, jotka jalostetaan kotimaan markkinoilla tai joita pidetään siellä kaupan, korvaa vain osittain näihin tuotteisiin kohdistuvan rasituksen (em. asia Nygård, tuomion 23 kohta).

20 Siinä tapauksessa, että tämä kotimaan markkinoilla jalostetulle tai siellä kaupan pidetylle kotimaiselle tuotannolle koituva etu korvaa kokonaisuudessaan kotimai-

selle tuotannolle aiheutuvan rasituksen, tuotteesta kannettavaa maksua on pidettävä tullia vaikutukseltaan vastaavana maksuna kokonaisuudessaan lainvastaisena. Jos etu sitä vastoin korvaa osittain kotimaan markkinoilla jalostettuihin tai siellä kaupan pidettyihin kotimaisiin tuotteisiin kohdistuvan rasituksen, vientituotteesta kannettava maksu, joka lähtökohtaisesti on lainmukainen, on kiellettävä siltä osin kuin se korvaa osittain kyseisen rasituksen, ja maksuun on tehtävä suhteellinen vähennys (ks. vastaavasti em. asia UCAL, tuomion 23 kohta ja em. asia Nygård, tuomion 42 kohta).

21 Korvausperiaatteen tarkoituksenmukainen ja virheetön soveltaminen edellyttää, että määrätyn vertailujakson aikana tarkastetaan, että kotimaan markkinoilla jalostetuista tai siellä kaupan pidetyistä kotimaisista tuotteista asianomaisen veron tai maksun perusteella kannetut kokonaismäärät ja ne edut, jotka koituvat yksinomaan näiden tuotteiden hyväksi, vastaavat toisiaan määrällisesti (asia C-28/96, Fricarnes, tuomio 17.9.1997, Kok. 1997, s. I-4939, 27 kohta ja em. asia Nygård, tuomion 43 kohta).

22 Kansallisen tuomioistuimen asiana on näin ollen edellä esitetyt periaatteet huomioon ottaen varmistua siitä, etteivät kotimaan markkinoilla jalostetut tai siellä kaupan pidetyt kotimaiset tuotteet saa riidanalaisen maksun saavan elimen suorituksista tosiasiallisesti sellaista yksinomaista hyötyä tai suhteellisesti suurempaa hyötyä kuin kotimaiset vientituotteet, joka olisi omiaan korvaamaan kokonaan tai osittain kyseisen maksun aiheuttaman rasituksen (ks. vastaavasti em. asia UCAL, tuomion 26 kohta ja em. asia Fricarnes, tuomion 29 kohta).

23 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että katkarapusihdit ja kuorintalaitteet, jotka rahoitetaan riidanalaisella maksulla, hyödyttävät yksinomaan sellaisia yrityksiä, jotka toimittavat katkarapuja Alankomaihin.

24 Kansallinen tuomioistuin katsoo myös selvitetyksi, että vaikka yrityksiltä, jotka kuljettavat katkarapuja muihin jäsenvaltioihin alankomaalaisilla kalastusaluksilla, kannetaan riidanalainen maksu, ne eivät hyödy mainituista laitteista.

25 Tästä seuraa, että vientituotteisiin kohdistetaan riidanalaisella maksulla suurempi rasitus kuin Alankomaiden markkinoille tarkoitettuihin tuotteisiin.

26 Näin ollen on todettava, että mikäli osoittautuisi, että ne edut, jotka syntyvät riidanalaisesta maksusta saadun tuoton kohdentamisen perusteella, korvaavat täysimääräisesti sellaisiin yrityksiin kohdistuvan rasituksen, jotka toimittavat alankomaalaisilla kalastusaluksilla katkarapuja, jotka on tarkoitettu jalostettaviksi kotimaan markkinoilla tai siellä kaupan pidettäviksi, kyseisen maksun soveltaminen vientiin tarkoitettuihin tuotteisiin merkitsisi EY 23 ja EY 25 artiklassa kiellettyä tullia vaikutukseltaan vastaavaa maksua, jota olisi pidettävä kokonaisuudessaan lainvastaisena. Tällainen maksu merkitsisi sitä vastoin EY 90 artiklassa määrätyn kiellon rikkomista siinä tapauksessa, että ne edut, joita kyseisen maksun tuoton kohdentamisesta koituu niille kotimaisille tuotteille, jotka jalostetaan kotimaan markkinoilla tai joita pidetään siellä kaupan, korvaavat ainoastaan osittain kyseisiin tuotteisiin kohdistuvan rasituksen.

27 Tämän arvioinnin kannalta ei vaikutusta ole sillä, missä katkaravut on pyydetty, tai sillä, että katkaravut on sen jälkeen, kun ne on toimitettu muualle yhteisöön, kuljetettu jäsenvaltioon, jossa kalastusalus on rekisteröity, eikä sillä, että silloin, kun katkaravut on toimitettu muualle yhteisöön, myös siellä on maksettu katkarapujen siivilöinnistä ja kuorinnasta.

28 Edellä esitetyt näkökohdat huomioon ottaen ennakkoratkaisukysymyksiin on vastattava, että maksu, jonka jäsenvaltion julkisoikeudellinen elin kantaa samojen kriteerien perusteella kotimaan markkinoille tarkoitetuista kotimaisista tuotteista ja muihin jäsenvaltioihin vietävistä kotimaisista tuotteista, merkitsee EY 23 ja EY 25 artiklassa kiellettyä vientitullia vaikutukseltaan vastaavaa maksua, jos kyseisen maksun tuotolla rahoitetaan sellaista toimintaa, josta hyötyvät ainoastaan kotimaan markkinoille tarkoitetut kotimaiset tuotteet, ja jos kyseisen maksun tuoton kohdentamisesta koituvat edut korvaavat täysimääräisesti kyseisiin tuotteisiin kohdistuvan rasituksen. Tällainen maksu merkitsee sitä vastoin EY 90 artiklassa määrätyn syrjintäkiellon rikkomista siinä tapauksessa, että ne edut, joita kyseisen maksun tuoton kohdentamisesta koituu niille kotimaisille tuotteille, jotka jalostetaan kotimaan markkinoilla tai joita pidetään siellä kaupan, korvaavat ainoastaan osittain kyseisiin tuotteisiin kohdistuvan rasituksen.

Oikeudenkäyntikulut

29 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Maksu, jonka jäsenvaltion julkisoikeudellinen elin kantaa samojen kriteerien perusteella kotimaan markkinoille tarkoitetuista kotimaisista tuotteista ja muihin jäsenvaltioihin vietävistä kotimaisista tuotteista, merkitsee EY 23 ja EY 25 artiklassa kiellettyä vientitullia vaikutukseltaan vastaavaa maksua, jos

kyseisen maksun tuotolla rahoitetaan sellaista toimintaa, josta hyötyvät ainoastaan kotimaan markkinoille tarkoitetut kotimaiset tuotteet, ja jos kyseisen maksun tuoton kohdentamisesta koituvat edut korvaavat täysimääräisesti kyseisiin tuotteisiin kohdistuvan rasituksen. Tällainen maksu merkitsee sitä vastoin EY 90 artiklassa määrätyn syrjintäkiellon rikkomista siinä tapauksessa, että ne edut, joita kyseisen maksun tuoton kohdentamisesta koituu niille kotimaisille tuotteille, jotka jalostetaan kotimaan markkinoilla tai joita pidetään siellä kaupan, korvaavat ainoastaan osittain kyseisiin tuotteisiin kohdistuvan rasituksen.

Allekirjoitukset